

YttrandeDatum
2021-06-17Diarienummer
4.1.17-04817/2021Regeringskansliet
Miljödepartementet via e-post:
m.remissvar@regeringskansliet.se

Promemoria om ett förbättrat genomförande av MKB-direktivet

(Ert dnr M2021/00596)

Jordbruksverket har fått tillfälle att yttra sig över ovan rubricerad promemoria.

För fiskodling tillstyrker Jordbruksverket förslaget om bedömning av betydande miljöpåverkan från fall till fall. Jordbruksverket lämnar förslag på förtydliganden som rör fiskodling.

För muddermassor avstyrker Jordbruksverket förslaget om anmälningsplikt för deponering av icke farliga muddermassor på land. Jordbruksverket lämnar förslag på förtydliganden av skillnaden mellan rensmassor och muddermassor.

För djurverksamheter tillstyrker Jordbruksverket förslaget.

För husbehovstäkter avstyrker Jordbruksverket förslaget.

Jordbruksverkets förslag till miljöbedömningsförordningen (2017:966)

För fiskodling föreslår Jordbruksverket följande ändringar i miljöbedömningsförordningen (2017:966).

Miljöbedömningsförordning (2017:966)	
Nuvarande formulering	Förslag på ändring
Bilaga 1. Verksamheter och åtgärder inom jordbruk, skogsbruk eller vattenbruk som avser a) omstrukturering av fastighetsbildningen på landsbygden, b) användning av obrukad mark eller delvis orörda naturområden för intensivjordbruk, c) bevattning, markavvattning eller annan vattenförsörjning inom jordbruket, d) nyplantering av skog eller	Bilaga 1. Verksamheter och åtgärder inom jordbruk, skogsbruk eller vattenbruk som avser a) omstrukturering av fastighetsbildningen på landsbygden, b) användning av obrukad mark eller delvis orörda naturområden för intensivjordbruk, c) bevattning, markavvattning eller annan vattenförsörjning inom jordbruket, d) nyplantering av skog eller

avskogning i syfte att ändra markanvändningen, e) andra anläggningar för intensiv djuruppfödning än de som anges i 6 §, f) intensiv fiskodling, eller g) återvinning av land från havet.	avskogning i syfte att ändra markanvändningen, e) andra anläggningar för intensiv djuruppfödning än de som anges i 6 §, f) <i>fiskodling</i> , eller g) återvinning av land från havet.
---	--

Jordbruksverkets förslag till miljöprövningsförordningen (2013:251)

För icke farliga rensmassor föreslår Jordbruksverket att skillnaden mellan rensmassor och muddermassor förtydligas vilket klargör att rensmassor inte omfattas av den utvidgade anmälningsplikten i 29 kap. 19 §.

Hanteringen av rensmassor kan istället med fördel tas upp i samband med en översyn av bestämmelserna om markavvattnings utifrån förslagen i vattenverksamhetsutredningens betänkande¹.

Om regeringen ändå finner att rensmassor bör inkluderas i muddermassor bör ett undantag för rensmassor införas motsvarande undantaget för massor som schaktats ur i samband med en byggverksamhet i 29 kap. 35 §.

Bakgrund

Fiskodling

Jordbruksverket föreslår ändringar i miljöbedömningsförordningen (2017:966). Intensiv fiskodling omfattas av MKB-direktivets bilaga II, dock definieras inte intensiv fiskodling i direktivet. Naturvårdsverket hänvisar till Allmänna råd 93:10 för definition av intensiv fiskodling, men i och med att Naturvårdsverkets allmänna råd 93:10 upphävs saknas en tydlig definition. Jordbruksverket föreslår därför att intensiv fiskodling ska byta benämning till fiskodling i Miljöbedömningsförordningen (2017:966). Den föreslagna ändringen har även lyfts av Jordbruksverket inom tidigare regeringsuppdrag om förenklad prövning av vattenbruksverksamheter (N2018/04401/FJR)

Husbehovstäkter

För husbehovstäkter avstyrker Jordbruksverket regeringens förslag som det är motiverat idag. Jordbruksverket bedömer att den föreslagna regleringen innebär betydande kostnader och konsekvenser för jordbruksföretag och skogsägare. Samtidigt är det inte tydligt i underlaget vilka miljöförbättringar som finns att

¹ I vått och torrt – förslag till ändrade vattenrättsliga regler, SOU 2014:35

vinna med regleringen. Jordbruksverket anser därför att dessa konsekvenser behöver utredas bättre om förslaget ska genomföras.

Muddermassor

I 7.1.4 föreslås att all deponering av icke farliga muddermassor på land som inte omfattas av tillståndsplikt ska anmälas. Förslaget behöver förtydligas avseende vilka massor som ska omfattas av anmälningsplikten.

I praxis och äldre vägledning² görs åtskillnad mellan muddring och rensning. Muddring innebär grävning, sandsugning och andra åtgärder som syftar till att förändra vattnets djup och läge. Rensning är åtgärder för att bibehålla vattnets djup och läge. Med denna tolkning omfattar regleringen i miljöprövningsförordningen enbart massor som uppkommer vid åtgärder som syftar till att förändra vattnets djup och läge, inte för rensmassor som exempelvis uppkommer vid underhåll av diken och andra markavvattningsanläggningar inom jord- och skogsbruk. Rensmassor hanteras i 2 kap. 6 § lag (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet och innebär att rensmassor får läggas upp på närmaste strand eller annat ställe i närheten om det inte medför avsevärda olägenheter från allmän eller enskild synpunkt.

I en vägledning från Havs- och vattenmyndigheten 2018³ likställs rensmassor och muddermassor. Denna nya tolkning har ännu inte fått något större genomslag i tillämpningen och saknar stöd i praxis. Den skapar dock en osäkerhet om vilka massor som omfattas av de ändringar som föreslås.

Huvuddelen av den svenska åkermarken är beroende av avvattningen genom öppna diken och fördjupade vattendrag för att behålla sin förmåga att producera livsmedel. Anläggningarna kräver regelbundet underhåll för att behålla sin funktion. Enligt uppskattningar baserat på tillståndshandlingar i länsstyrelsernas arkiv finns det drygt cirka 21 meter dike per hektar åkermark eller drygt 5 000 mil diken i Sverige. Till det kommer mindre enskilda diken som inte har omfattats av tillståndsprövning, vilket innebär ytterligare kanske 50 procent dikeslängd⁴. Om ett dike i åkermark i genomsnitt rensas var tionde år och varje rensningsprojekt omfattar 500 meter så skulle det innebära 10 000 anmälningar varje år.

Huvuddelen av diken ligger högt upp i avrinningsområdet. Rensmassorna består i huvudsak av jord och organiskt material från omgivande mark ibland med en förhöjd halt av växtnäring. Mängden material är relativt liten och lämpar sig för

---

² Handbok för tillämpningen av 11 kapitlet miljöbalken, Naturvårdsverket 2008:5 och Markavvattning och rensning, Handbok för tillämpningen av bestämmelserna i 11 kapitlet i miljöbalken, Naturvårdsverket 2009:5

³ Muddring och hantering av muddermassor, Havs- och vattenmyndighetens rapport 2018:19

⁴ Avvattning av jordbruksmark i ett förändrat klimat, Jordbruksverkets rapport 2018:19

återföring till jordbruksmarken. Risken för förorenade massor finns främst i något större diken. Underhåll av dessa ska som regel anmälas till länsstyrelsen⁵ vilket ger dem möjlighet att uppmärksamma verksamhetsutövaren på eventuella risker.

Ett krav på anmälan av all uppläggning av massor som uppkommer vid underhåll av diken skulle få betydande konsekvenser både för verksamhetsutövare och myndigheter och äventyrar miljömålet ett rikt odlingskap och livsmedelsstrategins mål om en ökad livsmedelsproduktion. Prövningen av anmälningarna kommer att fördelas mellan länsstyrelserna som bör hantera de anmälningar om uppläggning av massor som görs i samband med en anmälan av rensning (samordnad prövning⁶) och kommunerna som får hantera övriga anmälningar.

Eftersom det i promemorian inte nämns något om underhåll av markavvattningsanläggningar och dessutom bedöms ett mindre antal verksamheter beröras så förutsätter Jordbruksverket att förslaget inte avser att rensmassor ska omfattas av den utökade anmälningsplikten.

Om avsikten är att den utökade anmälningsplikten även ska omfatta massor som uppkommer vid underhåll av diken och andra markavvattningsanläggningar i jordbruk och skogsbruk så behöver konsekvenserna av detta utredas.

Jordbruksverket ser inte att icke farliga rensmassor omfattas av bilaga 1 eller 2 i MKB-direktivet. Det finns därför inget behov av att innefatta rensmassor i en utökad anmälningsplikt för att klara efterlevnaden av direktivet.

I detta ärende har generaldirektören Christina Nordin beslutat. Hanna Magnusson har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också chefsjuristen Anders Swahnberg, Rikhard Dahl, Mona Strandmark, Jörgen Fransson, Izabela Alias, Johan Penner, Tomas Johansson och Christoffer Hallqvist deltagit.

Christina Nordin

Hanna Magnusson

Yttrandet har signerats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

---

⁵ Miljöbalken 11 kap. 15 §.

⁶ Miljöbalken 21 kap. 3 §

Kopia till:

naringsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

m.rattssektariatet@regeringskansliet.se

ingrid.backudd@regeringskansliet.se